

آینده در منطقه آزاد انزلی

۲

ویترین ارس در مرز

۳

تجارت جهان

شماره: ۲۵۷
شنبه ۱۴۰۵/۰۹/۰۷

info@Tejarate.cc
www.Tejarate.cc

سال هفتم / ۴صفحه قیمت ۴۰۰۰۰ تومان

شفافیت مالیاتی در منطقه آزاد انزلی

۲

پرواز دوباره کیش

در مجمع سالانه شرکت هواپیمایی کیش، محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، تصویری روشن از آینده‌ای ترسیم کرد که در آن این ایرلاین نه صرفاً یک شرکت حمل‌ونقل، بلکه حلقه‌ای حیاتی در زنجیره ارزش گردشگری جزیره است. او بر سه محور اصلی تأکید کرد: توسعه ناوگان، بهینه‌سازی فعالیت‌ها و تقویت نقش کیش‌ایر در رونق گردشگری.

کبیری: سرمایه‌گذاری در کیش هفت برابر شد

جهش سرمایه گذاری کیش

۳

هوش ارس در خداآفرین

در حاشیه رود ارس و در نقطه‌ای که مرزهای ایران با آذربایجان و ارمنستان به هم می‌رسند، ساختمانی در حال شکل‌گیری است که بیش از یک مجموعه اداری ساده به نظر می‌رسد. پروژه ساختمان اداری مرکز خداآفرین سازمان منطقه آزاد ارس، با پیشرفت فیزیکی قابل توجه، نماد تلاش این منطقه برای تبدیل شدن به قطبی مدرن و پایدار در شمال‌غرب کشور است.

بر اساس گزارش رسمی سازمان منطقه آزاد ارس، این پروژه در زمینی به مساحت شش هزار مترمربع و با زیربنای ۳۸۵۰ مترمربع در چهار طبقه با سازه بتن‌آرمه در حال احداث است. اعتبار آن به حدود ۹۹۴ میلیارد ریال می‌رسد و به‌عنوان نخستین ساختمان اداری هوشمند شمال‌غرب کشور طراحی شده که به سامانه‌های پیشرفته کنترل و مدیریت انرژی مجهز خواهد شد. هدف، بهینه‌سازی مصرف انرژی و تعریف استانداردهای تازه برای ساختمان‌های اداری در منطقه است.

این سازه صرفاً فضایی برای استقرار ادارات نیست. خداآفرین، به‌عنوان یکی از محدوده‌های منفصل منطقه آزاد ارس، با ظرفیت‌های گردشگری، کشاورزی و مرزی خود، نیازمند زیرساخت اداری قوی برای جذب سرمایه‌گذار و ارائه خدمات کارآمد است. تکمیل این ساختمان می‌تواند فرآیند پاسخگویی به سرمایه‌گذاران و شهروندان را تسریع کند و حضور فیزیکی سازمان را در این زون استراتژیک تقویت نماید. در شرایطی که منطقه آزاد ارس بر توسعه متوازن و زیرساخت‌محور تأکید دارد، چنین پروژه‌هایی نقش مهمی در کاهش فاصله میان مرکز جلفا و محدوده‌های شرقی ایفا می‌کنند.

۴

رقابت‌های ساحلی جوانان انزلی

مسابقات فوتبال ساحلی لیگ برتر جوانان کشور در منطقه آزاد انزلی برگزار شد. این رویداد علاوه بر ارتقای سطح فنی بازیکنان نوجوان، فرصتی برای معرفی ظرفیت‌های ورزشی و گردشگری منطقه آزاد انزلی به شمار می‌رود و می‌تواند الگویی برای گسترش رشته‌های ساحلی در شمال کشور باشد.

استعدادپروری ورزشی ارس

جشنواره ورزشی دانش‌آموزان منطقه آزاد ارس با حضور ۱۵۰۰ ورزشکار دختر و پسر، فرصتی راهبردی برای استعدادیابی و تقویت ورزش پایه ایجاد کرده است. این رویداد با شعار «استعدادهای امروز، قهرمانان فردا» نه تنها نشاط اجتماعی را افزایش می‌دهد، بلکه زمینه‌ساز پرورش نسلی از ورزشکاران حرفه‌ای در منطقه می‌شود. تمرکز بر رقابت سالم و کار گروهی، گامی مؤثر در توسعه پایدار ورزش دانش‌آموزی ارس به شمار می‌رود.

فرصت سرمایه گذاری خصوصی

پرو با تصویب مقررات قانون مناطق ویژه اقتصادی خصوصی (ZEEP) راه را برای ایجاد و اداره این مناطق توسط بخش خصوصی باز کرد. نرخ مالیات بر درآمد از صفر درصد در پنج سال اول آغاز می‌شود و به‌صورت تدریجی افزایش می‌یابد. این اقدام می‌تواند سرمایه‌گذاری صنعتی و اشتغال رسمی را تقویت کند، هرچند موفقیت آن به اجرای دقیق و جذب پروژه‌های واقعی وابسته است.

ویترین ارس در مرز

سیه‌رود، شهر کوچک مرزی در شمال‌غرب ایران، این روزها بیش از گذشته در مرکز توجه قرار گرفته است. دکتر هادی مقدم‌زاده، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ارس، در دیدار با شهردار و اعضای شورای اسلامی این شهر تأکید کرد که سیه‌رود «ویترین جمهوری اسلامی ایران» است. بسیاری از مسافران و گردشگران خارجی در بدو ورود به کشور از این خطه عبور می‌کنند و بنابراین این شهر باید بیش از پیش توسعه یابد و در خور شأن مردم مرزدار آن باشد.

در پایان همان نشست، با دستور وی ۲۰ میلیارد تومان اعتبار ویژه طی سال جاری برای توسعه، عمران و زیباسازی سیه‌رود اختصاص یافت.

این اعلام، فراتر از یک تصمیم اداری محلی، بازتاب‌دهنده نگاه استراتژیک به نقش شهرهای مرزی در تصویر خارجی ایران است. سیه‌رود در زون‌های پنج‌گانه منطقه آزاد ارس قرار دارد و فعال‌سازی آن می‌تواند برکات اقتصادی و اجتماعی ملموسی به همراه داشته باشد. مقدم‌زاده با اشاره به سیر تحولات شهرستان گفت که پیش از تأسیس سازمان منطقه آزاد ارس، رونق پایدار در منطقه رقم نخورده بود، اما امروز به برکت نظام و این سازمان، شاهد شکوفایی تدریجی در حوزه‌های مختلف هستیم.

دیدار در سازمان منطقه آزاد ارس برگزار شد و شهردار و اعضای شورای اسلامی سیه‌رود در آن شرکت داشتند. مقدم‌زاده در این نشست بر اهمیت جایگاه شوراهای اسلامی و مدیریت شهری تأکید کرد و انتخاب شوراها به عنوان نمایندگان مردم و انتخاب شهردار توسط آنان را نشانه‌ای از دموکراسی و مردم‌سالاری دینی دانست. این اشاره، چارچوب نهادی تصمیم‌گیری را برجسته می‌کند: توسعه شهری نه صرفاً از بالا، بلکه با مشارکت نمایندگان محلی پیش می‌رود.

او معیار ارزیابی عملکرد را نه اعداد و ارقام کاغذی، بلکه تأثیر ملموس خدمات در زندگی روزمره مردم دانست. برنامه‌های اولویت‌دار سازمان شامل تأمین آب شرب پایدار، توسعه شبکه آب و فاضلاب، تجهیز و ارتقای درمانگاه‌ها، توسعه سالن‌های ورزشی، جاده سازی و بهبود راه‌های دسترسی است. این فهرست نشان می‌دهد که تمرکز بر زیرساخت‌های پایه و خدمات عمومی است؛ همان عناصری که مستقیماً کیفیت زندگی ساکنان را شکل می‌دهند و در عین حال تصویر اولیه گردشگران خارجی را می‌سازند.

تحلیل این رویکرد نیازمند قرار دادن آن در بافت گسترده‌تر مناطق آزاد ایران است. منطقه آزاد ارس از زمان تأسیس، هدف جذب سرمایه‌گذاری، رونق تجارت مرزی و ایجاد اشتغال را دنبال کرده است. شهرهای مرزی مانند سیه‌رود در این چارچوب نقشی دوگانه دارند: از یک سو نقاط ورود و خروج کالا و افراد هستند و از سوی دیگر ویترین فرهنگی و عمرانی کشور در برابر نگاه خارجی. وقتی مدیرعامل سازمان صراحتاً از «ویترین» سخن می‌گوید، در واقع به این دوگانگی اشاره دارد. توسعه فیزیکی و زیباسازی نه تنها برای رفاه محلی، بلکه برای مدیریت تصویر ملی اهمیت پیدا می‌کند.

اختصاص ۲۰ میلیارد تومان اعتبار ویژه در سال جاری، هرچند رقم قابل توجهی در مقیاس محلی است، اما موفقیت آن به نحوه اجرا وابسته خواهد بود. تجربه مناطق آزاد در ایران نشان داده است که تخصیص بودجه به تنهایی کافی نیست؛ هماهنگی میان سازمان منطقه آزاد، شهرداری، شورای شهر و دستگاه‌های اجرایی استانی تعیین کننده است. مقدم‌زاده بر کار جهادی در حوزه‌های زیرساختی تأکید کرد و خواستار آن شد که آثار اقدامات در زندگی مردم دیده شود. این زبان، بازتاب‌دهنده گفتمان رایج در مدیریت اجرایی ایران است که بر سرعت و ملموس بودن نتایج اصرار دارد.

از منظر تحلیلی، سیه‌رود می‌تواند نمونه‌ای آزمایشی برای الگوی توسعه متوازن در زون‌های منطقه آزاد ارس باشد. فعال‌سازی این زون، اگر با برنامه‌ریزی دقیق همراه شود، می‌تواند زنجیره‌ای از اثرات ایجاد کند: بهبود زیرساخت‌ها جذب سرمایه‌گذاران کوچک و متوسط را تسهیل می‌کند، رونق گردشگری محلی را افزایش می‌دهد و در نهایت به تثبیت جمعیت مرزنشین کمک می‌کند. مهاجرت معکوس یا حداقل کاهش مهاجرت از مناطق مرزی، یکی از چالش‌های دیرینه این مناطق بوده است. توسعه خدمات پایه می‌تواند بخشی از پاسخ به این چالش باشد.

در عین حال، محدودیت‌هایی نیز وجود دارد. مناطق آزاد ایران همواره با چالش‌هایی چون بوروکراسی، نوسانات ارزی، تحریم‌ها و رقابت منطقه‌ای روبه‌رو بوده‌اند. سیه‌رود به عنوان شهری مرزی، علاوه بر این‌ها، با ملاحظات امنیتی و ژئوپلیتیکی نیز مواجه است. هرگونه توسعه باید این ملاحظات را در نظر بگیرد. زیباسازی شهری و ارتقای خدمات عمومی می‌تواند حس تعلق و غرور محلی را تقویت کند، اما بدون پیوند واقعی با اقتصاد تولیدی و تجاری، خطر تبدیل شدن به پروژه‌های نمایشی وجود دارد.

مقدم‌زاده در سخنان خود به این نکته اشاره کرد که توسعه و رونق باید در تمامی زون‌های پنج‌گانه منطقه آزاد ارس از جمله سیه‌رود بروز و نمود عینی داشته باشد. این تأکید بر عدالت منطقه‌ای درون خود منطقه آزاد است. اغلب در چنین سازمان‌هایی تمرکز منابع بر زون‌های مرکزی یا صنعتی‌تر صورت می‌گیرد و شهرهای کوچک‌تر حاشیه می‌مانند. اختصاص اعتبار ویژه به سیه‌رود نشانه‌ای از تلاش برای اصلاح این الگو است.

از منظر رسانه‌ای و افکار عمومی، چنین اخباری معمولاً در چارچوب روایت پیشرفت و آبادانی منتشر می‌شوند. گزارش اداره کل روابط عمومی سازمان منطقه آزاد ارس نیز همین چارچوب را دنبال کرده است. با این حال، برای ارزیابی واقعی تأثیر این تصمیم، باید منتظر گزارش‌های بعدی از پیشرفت پروژه‌ها، میزان جذب اعتبار و بازخورد ساکنان محلی ماند. معیار نهایی، همان‌طور که مدیرعامل گفت، دیده شدن خدمات در رفاه و آسایش مردم است.

در سطحی عمیق‌تر، این دیدار و تصمیم، بخشی از تلاش مستمر ایران برای تقویت جایگاه مناطق آزاد به عنوان موتورهای رشد منطقه‌ای است. سیه‌رود با موقعیت جغرافیایی خاص خود، می‌تواند حلقه‌ای در زنجیره تجارت و گردشگری مرزی باشد. اگر برنامه‌های اعلام‌شده در حوزه‌های آب، بهداشت، ورزش و راه‌ها به نتیجه برسد، نه تنها کیفیت زندگی ساکنان ارتقا می‌یابد، بلکه تصویر اولیه‌ای که گردشگران خارجی از ایران دریافت می‌کنند نیز بهبود خواهد یافت.

این تصویر، در دنیایی که رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی نقش پررنگی در شکل‌دهی ادراک دارند، اهمیت استراتژیک پیدا کرده است. ویترین بودن سیه‌رود تنها یک شعار نیست؛ بازتاب‌دهنده درک این واقعیت است که مرز هانه فقط خطوط جداکننده، بلکه فضاهای نمایش و تعامل هستند. توسعه این فضاها، اگر با شفافیت، مشارکت محلی و تمرکز بر نیازهای واقعی همراه شود، می‌تواند الگویی برای سایر شهرهای مرزی فراهم آورد.

در نهایت، داستان سیه‌رود داستان تلاش برای تبدیل یک شهر مرزی از نقطه عبور به نقطه مقصد است. اختصاص ۲۰ میلیارد تومان اعتبار، نقطه آغاز این مسیر است. موفقیت آن به اجرای دقیق، نظارت مستمر و همسویی میان سطوح مختلف مدیریت بستگی دارد. اگر این همسویی محقق شود، سیه‌رود می‌تواند نه تنها ویترین، بلکه نمونه‌ای زنده از توسعه متوازن در مناطق آزاد ایران باشد. ■

آینده در منطقه آزاد انزلی

در منطقه آزاد انزلی، جایی که بندر و دریا همواره نماد تجارت و ارتباط بوده‌اند، نسلی تازه در حال یافتن صدای خود است. جشنواره فرهنگی و آموزشی «۱۰۰ ثانیه برای آینده» با برگزاری مسابقه سخنوری و روایتگری کودکان و نوجوانان، فرصتی فراهم کرد تا این نسل نه فقط شنونده، بلکه روایت‌گر هویت و چشم‌انداز منطقه باشد.

شرکت‌کنندگان با شور و اعتمادبه‌نفس، از فرهنگ و سبک زندگی بومی، طبیعت و محیط‌زیست، گردشگری، بندر و دریا و آینده منطقه آزاد انزلی سخن گفتند. هر روایت، در قالب کوتاه و فشرده، بازتابی از نگاه نسلی بود که میان میراث گذشته و افق‌های پیش رو در حرکت است. لحظه‌هایی پر از شوق، جسارت و خلاقیت شکل گرفت؛ جایی که هر صدای کوچک، فرصتی برای شنیده شدن بود.

این رویداد بیش از یک مسابقه ساده به نظر می‌رسد. در منطقه‌ای که هویت اقتصادی‌اش بر پایه تجارت و گردشگری استوار است، تمرکز بر روایتگری کودکان نشان‌دهنده درک عمیق‌تری از توسعه پایدار است. نسل آینده‌ساز نه فقط نیازمند زیرساخت‌های اقتصادی، بلکه نیازمند فضاهایی است که در آن بتواند هویت محلی را بازتعریف کند و پیوندی زنده میان طبیعت خزر، فرهنگ گیلانی و چشم‌اندازهای مدرن منطقه آزاد برقرار سازد.

تحلیل این گردهمایی نشان می‌دهد که قدرت روایت، ابزاری برای توانمندسازی است. وقتی کودک یا نوجوانی از محیط‌زیست تا لاب و سواحل سخن می‌گوید یا آینده بندر را تصور می‌کند، در واقع در حال تمرین مسئولیت‌پذیری و خلاقیت است. چنین برنامه‌هایی می‌توانند شکاف میان نسل‌ها را کاهش دهند و حس تعلق را تقویت کنند؛ حس تعلقی که در نهایت به مشارکت فعال‌تر در حفظ و توسعه منطقه می‌انجامد.

عکس‌های سیّد مجید عطشانی این لحظات را ثبت کرده‌اند و گواهی هستند بر انرژی و امید موجود در چهره‌های جوان. منطقه آزاد انزلی با چنین ابتکاراتی، فراتر از نقش تجاری خود، به آزمایشگاهی برای پرورش صدای آینده تبدیل می‌شود. صدایی که اگر شنیده و پرورش یابد، می‌تواند مسیر توسعه را نه فقط اقتصادی، بلکه فرهنگی و انسانی‌تر کند. ■

کبیری: سرمایه‌گذاری در کیش هفت برابر شد

جهش سرمایه‌گذاری کیش

جزیره کیش، که سال‌ها به‌عنوان نماد گردشگری و تجارت آزاد ایران شناخته می‌شد، حالا شاهد یکی از چشمگیرترین رشدهای سرمایه‌گذاری در میان مناطق آزاد کشور است. محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، در نوزدهمین جلسه شورای معاونان و مدیران این سازمان اعلام کرد که حجم سرمایه‌گذاری در این جزیره طی دو سال گذشته هفت برابر شده است. این رقم، در شرایطی که اقتصاد ایران با محدودیت‌های خارجی و چالش‌های داخلی دست‌وپنجه نرم می‌کند، بیش از یک آمار ساده است؛ نشانه‌ای از تلاش برای احیای ظرفیت‌های خفته یک منطقه آزاد استراتژیک.

کبیری در حضور حسین فروزان، مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد، تأکید کرد که این رشد با وجود دشواری‌های اقتصادی دو سال اخیر حاصل شده است. او دستاوردها را نتیجه همکاری بخش خصوصی، تلاش مدیریتی سازمان و همراهی ساکنان جزیره دانست. اما پشت این اعداد، مجموعه‌ای از سیاست‌های حمایتی و زیرساختی نهفته است که هدفشان کاهش هزینه‌های کسب‌وکار و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی بوده است.

از جمله این اقدامات، کاهش ۳۰ درصدی تعرفه‌های سازمانی، پیگیری تسهیلات بانکی و تسهیل امور گمرکی است. کبیری همچنین به افزایش سقف کالای همراه مسافر به سه هزار دلار و اجرای رویه ملوانی اشاره کرد که با حمایت دبیرخانه شورای‌عالی مناطق آزاد محقق شده‌اند. تسهیل خروج خودروهای پلاک کیش پس از تحولات اخیر و امکان ارسال کالاهای پستی بدون تشریفات اضافی، از دیگر گام‌هایی است که برای روان‌سازی تجارت برداشته شده است.

یکی از نقاط کلیدی سخنان کبیری، تأکید بر ضرورت تقویت ابزارهای مالی مناطق آزاد بود. او گفت تجربه حمایت از کسب‌وکارهای کیش نشان داده که دسترسی به منابع مالی مناسب، نقش تعیین‌کننده‌ای در تداوم فعالیت‌ها و جذب سرمایه‌گذاری جدید دارد. در همین راستا، حساب ذخیره ریالی منطقه آزاد کیش با پشتیبانی دبیرخانه شورای‌عالی راه‌اندازی شده تا منابع حاصل از واگذاری زمین به سمت تأمین مالی کسب‌وکارها هدایت شود. این سازوکار می‌تواند الگویی برای سایر مناطق آزاد باشد که اغلب با کمبود اختیارات مالی مواجه‌اند.

در حوزه زیرساخت، پیشرفت‌ها ملموس‌تر به نظر می‌رسد. ظرفیت تولید آب و برق افزایش یافته و ناترازی این دو بخش برای افق پنج‌ساله برطرف شده است. نوسازی شبکه‌های فرسوده برق نیز در دستور کار قرار دارد تا پایداری خدمات تضمین شود. مسکن نیروی کار، که همواره یکی از گلوگاه‌های فعالیت اقتصادی در کیش بوده، با طرح‌های مشارکتی بخش خصوصی برای کارکنان و کارگران پیش می‌رود. هزینه بالای اسکان، عاملی بوده که بسیاری از نیروهای متخصص را از ماندگاری در جزیره بازمی‌داشته است.

خدمات عمومی نیز از اولویت‌های اعلام‌شده است. تغییر وضعیت پروانه بیمارستان کیش از خصوصی به دولتی، افزایش تعداد پزشکان متخصص مقیم به ۵۵ نفر و حضور حدود ۱۲ پزشک پروازی، گام‌هایی برای کاهش هزینه‌های درمانی ساکنان است. سازمان منطقه آزاد بخش قابل‌توجهی از این هزینه‌ها را پوشش می‌دهد و خواستار همکاری بیشتر وزارت بهداشت و سازمان تأمین اجتماعی است. نوسازی ناوگان تاکسی با مشارکت بخش خصوصی و گسترش امکانات آموزشی نیز از دیگر اقداماتی است که کیفیت زندگی در جزیره را هدف قرار داده است.

گردشگری، ستون سنتی اقتصاد کیش، همچنان در کانون توجه است. توسعه زیرساخت‌های فرودگاهی، افزایش ظرفیت حمل‌ونقل هوایی و گسترش ارتباطات با بازارهای منطقه‌ای، از برنامه‌های اعلام‌شده برای جذب گردشگران خارجی است. بازنگری طرح جامع جزیره و تدوین اسناد توسعه‌ای با رویکرد حکمرانی هوشمند، نشان‌دهنده تلاش برای هماهنگی میان ابعاد اقتصادی، اجتماعی، عمرانی و گردشگری است.

اقتصاد دانش‌بنیان نیز جایگاه ویژه‌ای یافته است. افتتاح نخستین صندوق پژوهش و فناوری کیش با حضور رئیس‌جمهور، گامی در حمایت از شرکت‌های نوآور محسوب می‌شود. پیگیری ایجاد منطقه آزاد مالی و فناوری نیز می‌تواند کیش را از یک مقصد صرفاً گردشگری به مرکزی با ظرفیت‌های متنوع‌تر تبدیل کند.

این رشد هفت‌برابری را باید در بستر وسیع‌تری دید. مناطق آزاد ایران، از جمله کیش، سال‌ها با چالش‌هایی مانند محدودیت اختیارات اجرایی، تداخل نهادهای نظارتی و کمبود ابزارهای مالی مواجه بوده‌اند. کبیری و دیگر مدیران مناطق آزاد بارها به ضرورت اجرای کامل ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه و تقویت استقلال مدیریتی اشاره کرده‌اند. تجربه موفق مناطقی مانند شنژن در چین یا مراکز مالی دبی نشان می‌دهد که ترکیب معافیت‌های مالیاتی، تسهیلات گمرکی، خطوط اعتباری اختصاصی و استقلال مدیریتی می‌تواند موتور محرک رشد باشد. کیش با موقعیت جغرافیایی ممتاز، زیرساخت نسبتاً توسعه یافته و برند شناخته‌شده، پتانسیل ایفای چنین نقشی را دارد، اما تحقق آن نیازمند رفع موانع ساختاری است.

در عین حال، نباید از محدودیت‌ها غافل شد. رشد سرمایه‌گذاری اعلام‌شده عمدتاً داخلی به نظر می‌رسد و جذب سرمایه‌گذاری خارجی همچنان تحت تأثیر فضای کلی روابط بین‌المللی قرار دارد. پایداری این روند نیز به تداوم حمایت‌های دولتی، شفافیت در واگذاری‌ها و توانایی سازمان در تبدیل منابع به پروژه‌های مولد وابسته است. بازگشت صدها هکتار زمین به بیت‌المال و رفع موانع پروژه‌های متوقف‌شده در ماه‌های اخیر، نشانه‌های مثبتی از تلاش برای پاکسازی پرونده‌های راکد است، اما اجرای واقعی پروژه‌ها و ایجاد اشتغال پایدار معیار نهایی موفقیت خواهد بود.

کیش همواره بین دو هویت در نوسان بوده است: مقصد تفریحی برای طبقه متوسط شهری ایران و پایگاه بالقوه تجارت و نوآوری در خلیج فارس. رشد هفت‌برابری سرمایه‌گذاری، اگر با توسعه متوازن زیرساخت‌ها، حمایت واقعی از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، و ارتقای کیفیت زندگی ساکنان همراه شود، می‌تواند این جزیره را به نقطه‌ای فراتر از گذشته سوق دهد. در غیر این صورت، خطر تکرار چرخه‌های رونق موقت و رکودهای طولانی‌مدت وجود دارد.

اعلام این آمار در جلسه شورای معاونان، بیش از یک گزارش عملکرد داخلی بود. پیامی به سرمایه‌گذاران، به دولت و به افکار عمومی که کیش هنوز ظرفیت بازتعریف نقش خود را دارد. اینکه این ظرفیت تا چه حد محقق شود، به تصمیم‌های آینده در تهران و مدیریت روزمره در خود جزیره بستگی دارد. برای جزیره‌ای که سال‌ها نماد امیدهای اقتصادی بوده، این هفت برابر شدن سرمایه‌گذاری، هم فرصت است و هم آزمونی جدی.. ■

پرواز دوباره کیش

در مجمع سالانه شرکت هواپیمایی کیش، محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، تصویری روشن از آینده‌ای ترسیم کرد که در آن این ایرلاین نه صرفاً یک شرکت حمل‌ونقل، بلکه حلقه‌ای حیاتی در زنجیره ارزش گردشگری جزیره است. او بر سه محور اصلی تأکید کرد: توسعه ناوگان، بهینه‌سازی فعالیت‌ها و تقویت نقش کیش‌ایر در رونق گردشگری.

کبیری کیش‌ایر را فراتر از یک شرکت هواپیمایی توصیف کرد و آن را بخشی جدایی‌ناپذیر از برنامه توسعه اقتصادی منطقه آزاد دانست. سهم قابل توجه این ایرلاین در جابه‌جایی مسافران ورودی و خروجی جزیره، آن را به یکی از مؤثرترین بازیگران تسهیل دسترسی و رونق فعالیت‌های گردشگری تبدیل کرده است. حفظ و تقویت این جایگاه، از نظر او، باید در صدر اولویت‌های مدیریتی شرکت قرار گیرد.

توسعه ناوگان هوایی را سیاست قطعی سازمان دانست و در کنار آن، بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری را ضروری شمرد. نکته مهم این بود که این رویکرد به معنای کاهش نیروی انسانی نیست؛ بلکه استفاده مؤثرتر از ظرفیت‌های موجود و ارتقای عملکرد در بخش‌های مختلف است. او همچنین بر ضرورت توجه به متغیرهای اقتصادی، به‌ویژه تغییرات نرخ ارز و هزینه‌های سوخت، در ارزیابی طرح‌های توسعه‌ای تأکید کرد تا برنامه‌ها بر پایه محاسبات دقیق و واقعیت‌های صنعت هوانوردی تدوین شوند.

عملکرد شرکت در مقاطعی از سال، به‌ویژه شهریورماه، نشان‌دهنده توانمندی بالای نیروی انسانی آن است. کبیری با قدردانی از کارکنان و مدیران، گفت که با برنامه‌ریزی مناسب می‌توان از این ظرفیت تخصصی بهره‌برداری بیشتری کرد. بازگشت کیش‌ایر به جایگاه مطلوب، مستلزم استفاده از ظرفیت‌های مدیریتی، تخصصی و مالی موجود است. در این مسیر، ارائه خدمات حمل‌ونقل هوایی با قیمت مناسب و ایفای نقش مؤثر در تکمیل زنجیره ارزش گردشگری کیش، باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

موضوع انتقال محل استقرار شرکت به جزیره نیز مطرح شد؛ موضوعی که در چارچوب سیاست‌های کلی قرار دارد اما تصمیم‌گیری درباره آن نیازمند مطالعات کارشناسی، بررسی هزینه‌ها و منافع و ارزیابی دقیق آثار اجرایی و اقتصادی است.

این تأکیدها در حالی مطرح می‌شود که مدیریت کیش‌ایر پس از توقف فرآیند واگذاری، تا پایان سال دوم برنامه هفتم در اختیار سازمان منطقه آزاد کیش قرار گرفته است. پیام کبیری روشن است: کیش‌ایر باید به ابزاری راهبردی برای توسعه پایدار جزیره تبدیل شود، نه صرفاً یک شرکت هواپیمایی. موفقیت در این مسیر، مستلزم هم‌افزایی مدیریتی، واقع‌بینی اقتصادی و تعهد به مأموریت اصلی شرکت است؛ مأموریتی که فراتر از پرواز، به معنای پرواز دوباره کیش در آسمان گردشگری کشور است. ■

ارس؛ پیشگام شهر سالم

در منطقه‌ای که مرز و تجارت همواره چهره غالب آن بوده، پروژه‌ای در حال شکل‌گیری است که می‌تواند تعریف جدیدی از توسعه در مناطق آزاد ایران ارائه دهد. کارگاه آموزشی آمادگی برای ارزیابی بین‌المللی پروژه «شهر سالم جلفا» روزی برگزار شد که نشان می‌دهد منطقه آزاد ارس دیگر تنها به شاخص‌های اقتصادی بسنده نمی‌کند.

نشست با حضور معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد ارس، بخشدار مرکزی جلفا، مشاور سازمان جهانی بهداشت در امور شهر سالم و جامعه ایمن، و مسئولان کمیته‌های نه‌گانه برگزار شد. گزارش پیشرفت کار و فعالیت کمیته‌های تخصصی در ابتدای جلسه ارائه گردید؛ گزارشی که نشان‌دهنده حرکت از شعار به مستندسازی و هماهنگی نهادی است.

محمد مسعودی‌نیا، معاون سازمان، با صراحت گفت که سلامت‌محوری یکی از ارکان توسعه پایدار است. او پروژه را فرصتی برای پیوند ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی منطقه با استانداردهای بین‌المللی کیفیت زندگی دانست و تأکید کرد که موفقیت جلفا در ارزیابی جهانی، تنها یک گواهینامه نیست، بلکه نهادینه‌سازی الگویی از حکمرانی سلامت‌محور خواهد بود که می‌تواند به تجربه قابل تعمیم برای سایر مناطق آزاد تبدیل شود.

این ادعا بی‌پایه نیست. دکتر سعادتی، مشاور سازمان جهانی بهداشت، تصریح کرد که قرارگرفتن جلفا در محدوده منطقه آزاد ارس مزیتی ساختاری است و در صورت موفقیت، این شهر نخستین عنوان بین‌المللی شهر سالم را در میان مناطق آزاد کشور کسب خواهد کرد. چنین عنوانی فراتر از اعتبار نمادین است؛ می‌تواند سرمایه‌گذاری، گردشگری سلامت و حتی جذابیت نیروی انسانی ماهر را تحت تأثیر قرار دهد.

با این حال، دبیر اجرایی پروژه به آسیب اصلی اشاره کرد: بخشی‌نگری. او مشارکت بین‌بخشی و مشارکت مردمی را دو رکن بنیادین دانست و خواستار جایگزینی رویکردهای جزیره‌ای با مدیریت هماهنگ و مسئولیت‌پذیری مشترک شد. بخشدار مرکزی جلفا نیز بر ضرورت انسجام دستگاه‌های اجرایی تأکید کرد؛ تذکری که نشان می‌دهد چالش اصلی نه کمبود ایده، بلکه ضعف هماهنگی است.

در پایان نشست، از کمیته‌های فعال تقدیر شد و حکم عضویت فرمانده انتظامی شهرستان جلفا در کمیته راهبردی صادر گردید؛ گامی نمادین اما مهم برای نشان‌دادن گستره نهادهایی که باید درگیر شوند.

اگر جلفا بتواند این ارزیابی را با موفقیت پشت سر بگذارد، ارس نه فقط به‌عنوان منطقه آزاد تجاری، بلکه به‌عنوان آزمایشگاهی برای توسعه سلامت‌محور در کشور شناخته خواهد شد. این مسیر هنوز پر از موانع هماهنگی و مستندسازی است، اما جهت‌گیری روشن است: توسعه بدون سلامت، توسعه ناقص است. ■

هوش ارس در خداآفرین

در حاشیه رود ارس و در نقطه‌ای که مرزهای ایران با آذربایجان و ارمنستان به هم می‌رسند، ساختمانی در حال شکل‌گیری است که بیش از یک مجموعه اداری ساده به نظر می‌رسد. پروژه ساختمان اداری مرکز خداآفرین سازمان منطقه آزاد ارس، با پیشرفت فیزیکی قابل توجه، نماد تلاش این منطقه برای تبدیل شدن به قطبی مدرن و پایدار در شمال‌غرب کشور است.

بر اساس گزارش رسمی سازمان منطقه آزاد ارس، این پروژه در زمینی به مساحت شش هزار مترمربع و با زیربنای ۳۸۵۰ مترمربع در چهار طبقه با سازه بتن‌آرمه در حال احداث است. اعتبار آن به حدود ۹۹۴ میلیارد ریال می‌رسد و به‌عنوان نخستین ساختمان اداری هوشمند شمال‌غرب کشور طراحی شده که به سامانه‌های پیشرفته کنترل و مدیریت انرژی مجهز خواهد شد. هدف، بهینه‌سازی مصرف انرژی و تعریف استانداردهای تازه برای ساختمان‌های اداری در منطقه است.

این سازه صرفاً فضایی برای استقرار ادارات نیست. خداآفرین، به‌عنوان یکی از محدوده‌های منفصل منطقه آزاد ارس، با ظرفیت‌های گردشگری، کشاورزی و مرزی خود، نیازمند زیرساخت اداری قوی برای جذب سرمایه‌گذار و ارائه خدمات کارآمد است. تکمیل این ساختمان می‌تواند فرآیند پاسخگویی به سرمایه‌گذاران و شهروندان را تسریع کند و حضور فیزیکی سازمان را در این زون استراتژیک تقویت نماید. در شرایطی که منطقه آزاد ارس بر توسعه متوازن و زیرساخت‌محور تأکید دارد، چنین پروژه‌هایی نقش مهمی در کاهش فاصله میان مرکز جلفا و محدوده‌های شرقی ایفا می‌کنند.

از منظر تحلیلی، انتخاب رویکرد «هوشمند» و تمرکز بر مدیریت انرژی، نشان‌دهنده حرکت آگاهانه به‌سوی توسعه پایدار است. در منطقه‌ای که با چالش‌های اقلیمی و نیاز به بهره‌وری منابع روبه روست، این ساختمان می‌تواند الگویی برای پروژه‌های بعدی باشد. پیشرفت مستمر آن، حتی در دوره‌های پرتنش، حاکی از اولویت‌دهی سازمان به تکمیل زیرساخت‌های زیربنایی است. اگر این روند ادامه یابد، خداآفرین نه تنها به مرکز اداری، بلکه به نقطه اتصال خدمات نوین، سرمایه‌گذاری و توسعه محلی تبدیل خواهد شد.

پروژه ساختمان اداری هوشمند خداآفرین، فراتر از یک سازه بتنی، بازتابی از نگاه بلندمدت منطقه آزاد ارس به آینده است: آینده‌ای که در آن مرزها نه مانع، بلکه فرصت‌اند و زیرساخت‌های هوشمند، موتور محرک رشد متوازن. ■

شفافیت مالیاتی در منطقه آزادانزلی

در تالار ابتهاج منطقه آزاد انزلی، نمایندگان شرکت‌های واردکننده خودرو و مدیران ادارات مالیاتی کنار هم نشستند. جلسه کوتاه و رسمی نبود؛ دوره‌ای آموزشی بود که هدفش فراتر از انتقال چند بند قانونی می‌رفت. مجید فاتحی، عضو هیئت‌مدیره و معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد انزلی، کنار رئیس اداره مالیاتی بندر انزلی و رئیس اداره مالیاتی منطقه آزاد حضور داشت. موضوع اصلی، مالیات بر ارزش افزوده و تکالیف قانونی واردکنندگان خودروهای پلاک منطقه آزاد بود.

این نشست در پنجم آذر ۱۴۰۵ برگزار شد؛ زمانی که واردات خودرو به مناطق آزاد پس از سال‌ها نوسان و توقف‌های مکرر، دوباره جان گرفته است. منطقه آزادانزلی یکی از نقاط فعال این بازار است. خودروهای وارداتی با پلاک ویژه این منطقه، ضمن ایجاد گردش مالی و اشتغال محلی، همواره با پیچیدگی‌های اداری و مالیاتی همراه بوده‌اند. دوره آموزشی اخیر تلاش می‌کند بخشی از این پیچیدگی‌ها را کاهش دهد.

فاتحی در سخنان خود بر جایگاه واردات خودرو در اقتصاد منطقه تأکید کرد. او گفت این فعالیت نه فقط یک تجارت، بلکه منبع اشتغال و گردش مالی است و شفافیت در آن ضروری است. به گفته وی، چنین نشست‌هایی فرصت هم‌اندیشی میان فعالان اقتصادی و دستگاه‌های نظارتی است تا ابهامات رفع شود و کسب‌وکارها بتوانند بدون دغدغه قانونی فعالیت کنند. سازمان منطقه آزاد انزلی اعلام کرده آماده است با همکاری ادارات مالیاتی، آموزش و اطلاع‌رسانی مستمر را گسترش دهد تا فعالان اقتصادی با آگاهی کامل از تکالیف خود برنامه‌ریزی کنند.

مدیران ادارات مالیاتی نیز مقررات جاری مالیات بر ارزش افزوده را تشریح کردند. واردکنندگان خودرو در مناطق آزاد معمولاً با نرخ‌های متفاوتی نسبت به سرزمین اصلی روبه‌رو هستند. در بسیاری موارد، مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد ارزش گمرکی اعمال می‌شود، هرچند برای برخی خودروهای هیبریدی و برقی تخفیف‌هایی در نظر گرفته شده است. نمایندگان شرکت‌های واردکننده پرسش‌های خود را درباره مهلت‌های قانونی، فرآیندهای رسیدگی مالیاتی و رویه‌های اداری مطرح کردند. این پرسش‌ها نشان‌دهنده وجود ابهامات اجرایی است که حتی پس از زسرگیری واردات، همچنان پابرجاست.

برای درک اهمیت این دوره باید به زمینه گسترده‌تر نگاه کرد. واردات خودرو به مناطق آزاد ایران در سال‌های اخیر دستخوش تغییرات مکرر بوده است. پس از توقف‌های طولانی، در مهرماه ۱۴۰۴ هیئت وزیران اجازه ازسرگیری واردات به ۱۸ منطقه آزاد را صادر کرد. در انزلی و اروند، ابتدا به اشخاص حقیقی نیز اجازه داده شد با کد ملی یک دستگاه خودرو وارد کنند. اما کمی بعد، پلیس راهور از پلاک‌گذاری خودروهای واردشده توسط اشخاص خودداری کرد و واردات شخصی موقتاً متوقف شد. این توقف به پرداخت ۱۰ درصد مالیات بر ارزش افزوده و نارضایتی متقاضیان منجر شد. در آبان ۱۴۰۵ مصوبه جدیدی ابلاغ شد که امکان واردات و پلاک‌گذاری توسط اشخاص را بار دیگر فراهم کرد، هرچند در عمل بسیاری از رویه‌ها همچنان از طریق شرکت‌های مجاز انجام می‌شود.

تعرفه‌ها نیز در سال ۱۴۰۵ دستخوش بازنگری شدند. طبق مصوبات اولیه، حقوق ورودی خودروهای بنزینی بسته به حجم موتور بین ۶ تا ۱۰ درصد، هیبریدی بین ۴ تا ۵ درصد و تمام‌برقی ۲ درصد تعیین شد. اما مصوبه بعدی شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا در آبان ۱۴۰۵ حداقل تعرفه بنزینی و هیبریدی به مناطق آزاد را ۶۰ درصد و به سرزمین اصلی ۱۰۰ درصد اعلام کرد؛ خودروهای تمام‌برقی از این حداقل مستثنا ماندند. این تغییرات نشان می‌دهد سیاست‌گذاران میان حمایت از واردات کم‌مصرف و کنترل جریان ارزی در نوسان هستند .

منطقه آزاد انزلی ویژگی‌های خاص خود را دارد. واردات عمدتاً از طریق شرکت‌های دارای مجوز انجام می‌شود. شعاع تردد خودروهای پلاک انزلی پایه ۵۰ کیلومتر هوایی است، اما تفاهم‌نامه‌هایی آن را به استان‌های گیلان، مازندران، گلستان، اردبیل، زنجان و قزوین گسترش داده است. خروج از محدوده مجاز قاچاق محسوب می‌شود. این محدودیت‌ها، همراه با الزامات استاندارد، محیط زیست و خدمات پس از فروش، بار اداری قابل توجهی بر واردکنندگان تحمیل می‌کند.

در چنین فضایی، دوره آموزشی اخیر بیش از یک جلسه رسمی به نظر می‌رسد. این نشست بخشی از تلاش سازمان منطقه آزادانزلی برای ایجاد پل میان بخش خصوصی و دستگاه‌های نظارتی است. پیش‌تر نیز نشست‌هایی برای تشکیل انجمن واردکنندگان خودرو پلاک منطقه آزاد انزلی برگزار شده بود. هدف آن سازماندهی فعالان و پیگیری مطالبات مشترک بود. آموزش مالیاتی می‌تواند مکمل این تلاش‌ها باشد؛ زیرا بسیاری از اختلافات و تأخیرها نه از نیت سوء، بلکه از نبود شفافیت در رویه‌ها ناشی می‌شود.

تحلیل عمیق‌تر نشان می‌دهد که شفافیت مالیاتی در مناطق آزاد دو لبه دارد. از یک سو، کاهش ابهامات می‌تواند هزینه مبادله را پایین بیاورد و فعالیت‌های قانونی را تشویق کند. واردکنندگانی که تکالیف خود را دقیق بدانند، کمتر درگیر پرونده‌های رسیدگی طولانی می‌شوند و می‌توانند منابع خود را به توسعه بازار و خدمات پس از فروش اختصاص دهند. از سوی دیگر، افزایش نظارت و آموزش مستمر ممکن است برخی فعالان کوچک‌تر را که توان مالی یا اداری کمتری دارند، از بازار خارج کند و تمرکز را به سمت شرکت‌های بزرگ‌تر سوق دهد.

منطقه آزاد انزلی به دلیل موقعیت جغرافیایی‌اش در حاشیه خزر، پتانسیل ویژه‌ای برای واردات از روسیه، آسیای میانه و حتی مسیرهای ترکیبی دارد. اگر آموزش‌های مالیاتی و تعامل با ادارات مالیاتی به صورت مستمر ادامه یابد، می‌تواند این پتانسیل را به مزیت رقابتی تبدیل کند. فاتحی به صراحت از آمادگی سازمان برای گسترش چنین برنامه‌هایی سخن گفت. این وعده اگر عملی شود، می‌تواند الگویی برای سایر مناطق آزاد باشد.

با این حال، چالش‌ها همچنان باقی است. تغییرات مکرر در تعرفه‌ها و رویه‌های پلاک‌گذاری، اعتماد سرمایه‌گذاران را خدشه‌دار کرده است. بسیاری از واردکنندگان هنوز نگران مهلت‌های قانونی و تفسیرهای متفاوت ادارات مالیاتی هستند. دوره اخیر نشان داد که حداقل در سطح محلی، اراده‌ای برای گفت‌وگو وجود دارد. نمایندگان شرکت‌ها دغدغه‌های خود را مطرح کردند و پاسخ گرفتند. این خود گامی رو به جلو است.

در نهایت، موفقیت چنین نشست‌هایی نه در تعداد شرکت‌کنندگان، بلکه در تداوم آن‌هاست. اگر آموزش به یک برنامه منظم تبدیل شود و ابهامات اجرایی به تدریج رفع گردد، منطقه آزاد انزلی می‌تواند از یک نقطه واردات صرف به کانونی برای تجارت شفاف‌تر خودرو تبدیل شود. شفافیت، همان‌طور که فاتحی تأکید کرد، شرط لازم برای فعالیت بی‌دغدغه است. در اقتصادی که نوسان قوانین بخشی از واقعیت روزمره است، این شرط بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد.

گزارش حاضر بر اساس اخبار رسمی سازمان منطقه آزاد انزلی و گزارش‌های مرتبط با مقررات واردات خودرو در سال ۱۴۰۵ تنظیم شده است. ■

تأکید کبیری بر حمایت کیش

در آیین اختتامیه نخستین رویداد محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، در جریان بازدید مشترکی با مشاور رئیس جمهور، از ممنوعیت خرید اقلام مورد نیاز سازمان از خارج جزیره خبر داد و اعلام کرد برنامه‌ریزی برای اجرای کامل مصوبه حمایتی دولت تا پایان سال در دستور کار قرار گرفته است. این اقدام با هدف حمایت عملی از فعالان اقتصادی از طریق تأمین اقلام و کالاهای تولید و عرضه‌شده در خود کیش صورت می‌گیرد.

این تصمیم در چارچوب سیاست‌های کلی مناطق آزاد و تأکید دولت بر حمایت از تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات غیرضروری مطرح شده است. سازمان منطقه آزاد کیش به‌عنوان نهاد حاکمیتی جزیره، با ممنوع کردن تأمین نیازهای خود از خارج، عملاً تقاضای سازمانی را به سمت بازار و تولیدکنندگان محلی هدایت می‌کند. چنین رویکردی می‌تواند زنجیره تأمین داخلی را تقویت کند، گردش مالی در جزیره را افزایش دهد و به تثبیت کسب‌وکارهای کوچک و متوسط کمک کند.

تحلیل این اقدام نشان می‌دهد که فراتر از یک بخشنامه اداری، پیام روشنی به فعالان اقتصادی ارسال می‌شود: سازمان خود را متعهد به استفاده از ظرفیت‌های موجود در کیش می‌داند. در شرایطی که مناطق آزاد اغلب با چالش‌هایی مانند رقابت با واردات و نوسانات اقتصادی مواجه‌اند، اولویت‌دادن به کالاهای تولید داخل می‌تواند به ایجاد اعتماد میان بخش خصوصی و مدیریت منطقه آزاد کمک کند. اجرای کامل مصوبه حمایتی دولت تا پایان سال نیز نشان‌دهنده تلاش برای تبدیل وعده‌ها به اقدامات ملموس است.

با این حال، موفقیت این سیاست به عواملی چون کیفیت و تنوع کالاهای موجود در کیش، شفافیت فرآیندهای تأمین، و هماهنگی میان واحدهای مختلف سازمانی بستگی دارد. اگر تولیدکنندگان محلی بتوانند استانداردهای مورد نیاز سازمان را تأمین کنند، این ممنوعیت می‌تواند به الگویی برای سایر نهادهای مستقر در جزیره تبدیل شود. در غیر این صورت، ممکن است چالش‌هایی در تأمین به‌موقع و باکیفیت اقلام ایجاد شود.

کبیری با این تأکید، حمایت از فعالان اقتصادی را نه صرفاً در قالب تسهیلات یا کاهش تعرفه، بلکه از مسیر تقاضای مستقیم و عملی سازمان دنبال می‌کند. این رویکرد در بلندمدت می‌تواند به تقویت اقتصاد محلی کیش و افزایش تاب‌آوری آن در برابر فشارهای بیرونی کمک کند. ■

